

การดำเนินงานเครือข่าย และการตลาดสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย
โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2550

.....

สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ จัดให้มีกิจกรรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การดำเนินงานเครือข่าย และการตลาดสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย และได้มาตรฐาน ปี 2550 ในระดับจังหวัด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานตามโครงการฯ ทั้งในระดับจังหวัด และระดับเขต มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ และวิธีการดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม/เครือข่ายการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน กับกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีประสบการณ์ และมีความสามารถที่จะทำหน้าที่เป็นวิทยากร ถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการในภาคสนาม อันได้แก่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในระดับอำเภอ/ตำบล และอาสาสมัครเกษตรกร ที่ร่วมโครงการ ในโอกาสต่าง ๆ เช่น การประชุม สัมมนา ฝึกอบรม ดูงาน และ/หรือฝึกอบรม เฉพาะกิจ ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายการดำเนินงาน

1. กลุ่มบุคคลเป้าหมาย ได้พิจารณากำหนดให้มีกลุ่มบุคคลเป้าหมาย รวมทั้งสิ้น 45 คน แยกกลุ่มย่อยได้ ดังนี้คือ
 - เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานในระดับจังหวัด ๆ ละ 2 คน โดยขอให้กลุ่มที่รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมการผลิต 1 คน และ งานส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่ม/เครือข่าย และตลาด หรือวิสาหกิจชุมชน อีก 1 คน
 - เจ้าหน้าที่ของสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขต จำนวน 6 คน โดยคัดเลือกจากกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต 2 คน กลุ่มพัฒนาเกษตรกร 2 คน และกลุ่มวิชาการและฝึกอบรม อีก 2 คน
 - เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความสามารถ เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการจัดตั้งกลุ่ม และเครือข่ายสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน เช่น หัวหน้ากลุ่ม และ/หรือผู้จัดการตลาด ฯลฯ จำนวน 5 คน ซึ่งหากเป็นไปได้ ควรพิจารณาตามชนิดสินค้า และ/หรือระดับตลาด/คุณภาพสินค้า
2. ประเด็นเนื้อหา กำหนดให้มีเนื้อหาที่สำคัญ 4 ด้าน คือ
 - สรุปผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มและเครือข่าย/การตลาดสินค้าเกษตร ที่จังหวัดดำเนินงานมาแล้วในช่วงที่ผ่านมา
 - ความรู้พื้นฐานที่จำเป็น และเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการดำเนินงานด้านกลุ่ม/เครือข่าย และการตลาดสินค้าเกษตร เช่น หลัก 4-P เป็นต้น

- การดำเนินงานของกลุ่ม/เครือข่ายที่ประสบผลสำเร็จ
- แนวทาง กิจกรรม ขั้นตอน วิธีการ และ เงื่อนไขการดำเนินงานส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มและเครือข่ายการผลิต/การตลาดสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐานในระดับจังหวัด/อำเภอ/ตำบล/กลุ่ม

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. จัดกิจกรรมการสัมมนา ดำเนินการดังนี้

1.1 การลงทะเบียน/และการปฐมนิเทศ ได้ใช้กระบวนการที่ต่อเนื่องจากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ระดับเขต ครั้งที่ 2 (RW II)

1.2 การบรรยายความรู้ภาควิชาการ เพื่อเป็นการทบทวน และให้ความรู้พื้นฐาน ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านเครือข่าย และการตลาด จึงได้จัดให้มีการบรรยายสรุปเนื้อหาที่จำเป็น ดังนี้

- ความสำคัญ และความจำเป็นที่ต้องดำเนินการด้านเครือข่าย และการตลาด ในกระบวนการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน โดยใช้เวลา 30 นาที
- หลักการดำเนินงานด้านตลาดที่สำคัญ (หลัก 4 – P) โดยใช้เวลา 30 นาที

1.3 การฝึกปฏิบัติในภาคสนาม ได้มีการแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมการสัมมนาออกเป็น 4 กลุ่ม แบบคละจังหวัด และคละกลุ่มเป้าหมายตามความสมัครใจ เพื่อทำการศึกษาดูงานด้านการตลาดสินค้า 4 กลุ่มคือ

- สินค้าที่เป็นผลิตผลทางการเกษตร ที่ผลิตจากพืชผัก
- สินค้าที่เป็นผลิตผลทางการเกษตร ที่เป็นผลิตจากไม้ผล
- สินค้าที่เป็นสินค้าแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร
- สินค้าศิลปะประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้จากไร่ นา หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

ให้แต่ละกลุ่มจัดทีมลงไปศึกษาดูงานจากการออกร้านจำหน่ายสินค้าดังกล่าวข้างต้น จากงานมหกรรมจำหน่ายสินค้ากลุ่มแม่บ้านภาคเหนือ เป็นเวลา 3 ชั่วโมง โดยใช้หลักการ 4 P เป็นหลักในการศึกษา

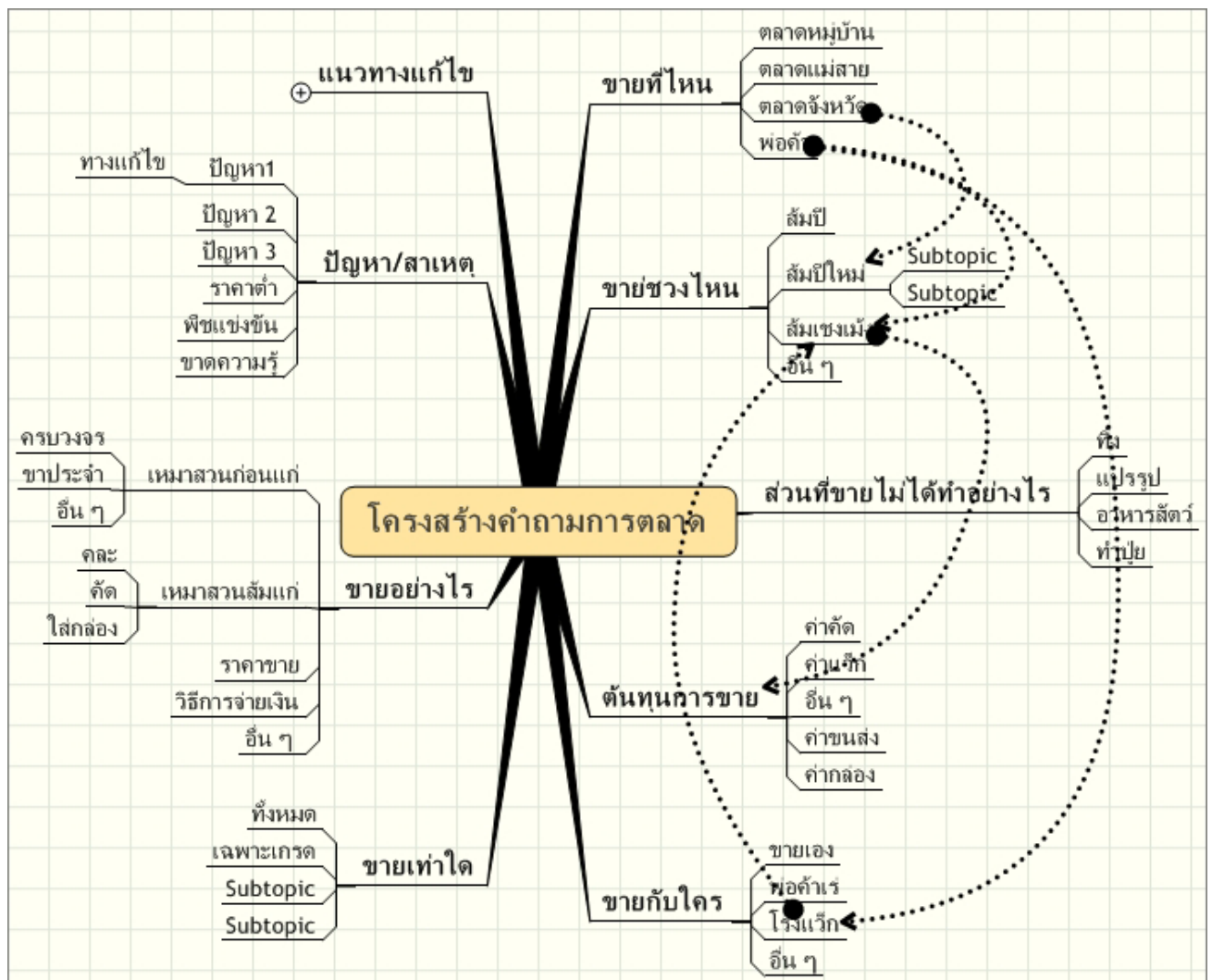
2. ขึ้นสรุป/และรายงานผลการดำเนินงาน

เมื่อเสร็จสิ้นการสัมมนา ทีมผู้จัดการสัมมนาได้นำผลการศึกษาดูงานของแต่ละกลุ่มย่อย และของทีมวิทยากร มาสรุป เป็นภาพรวมอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำผลดังกล่าวเสนอในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือนำเสนอไว้ใน Website ของเขต เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มสามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้ตามความเหมาะสม

ผลการดำเนินงาน

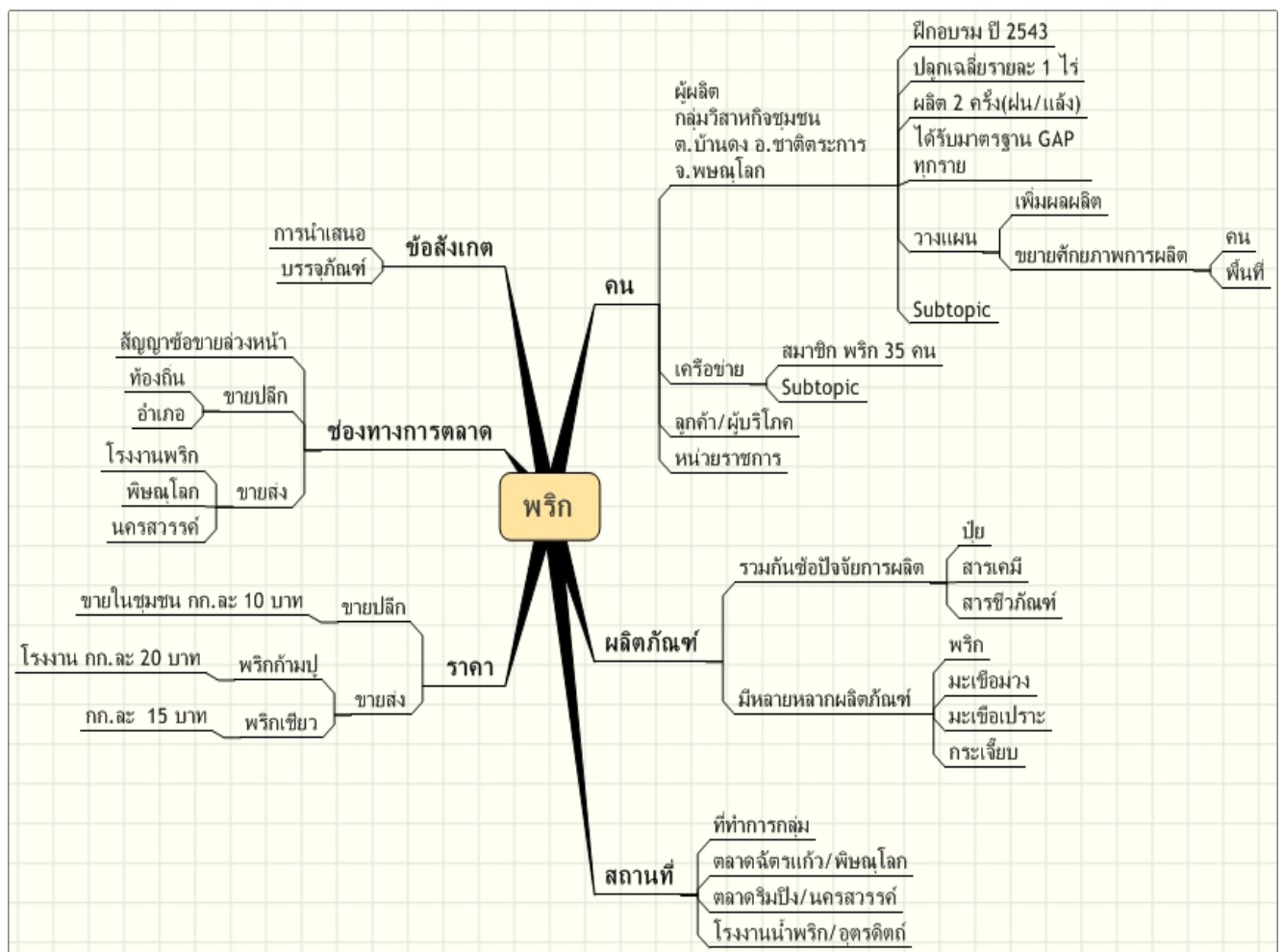
1. ผลที่ได้จากการบรรยายทางวิชาการ พบว่า ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้เข้าร่วมการสัมมนาได้ทบทวนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความจำเป็นในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการจัดตั้งและดำเนินงานกลุ่ม/เครือข่ายในกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน และมีพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการไปทัศนศึกษา/ฝึกปฏิบัติการดำเนินงานกับสินค้าต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐานตามระบบห่วงโซ่อุปสงค์ (Supply Chain)

เนื้อหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง นอกเหนือไปจากหลักวิชาการขั้นพื้นฐานการตลาดที่สำคัญคือ 4P ผู้บรรยาย ได้นำเสนอกรอบแนวคิดในการศึกษาดูงาน ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานหลักการ 4P ดังนี้

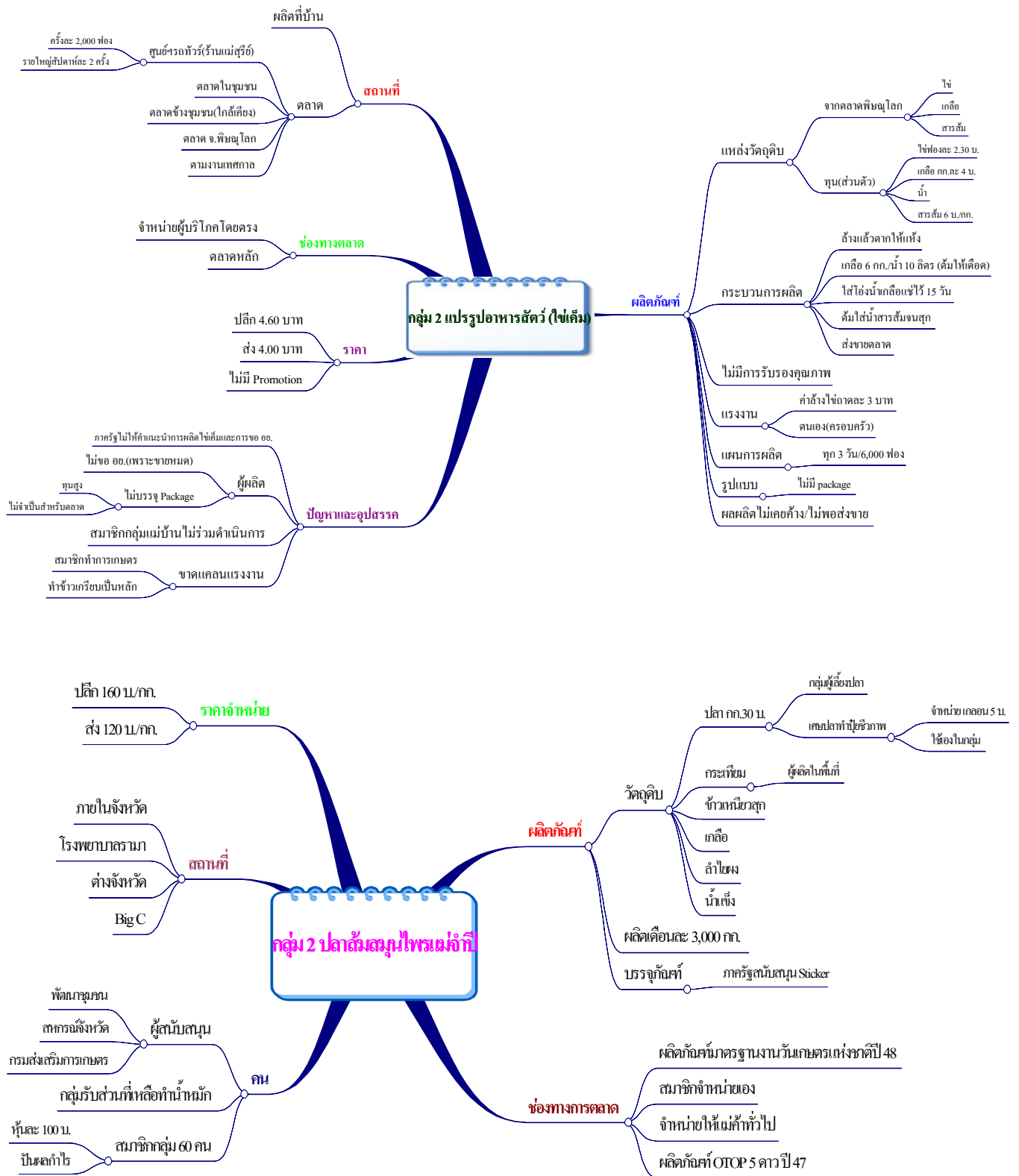
2. ผลที่ได้จากการทัศนศึกษาดูงานและการฝึกปฏิบัติในสภาพการณ์ที่เป็นจริง พบว่า ทำให้ผู้เข้าร่วมการสัมมนา มีโอกาสได้เรียนรู้จากสถานการณ์ที่เป็นจริง คือการที่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่มีความก้าวหน้า/ ประสพผลสำเร็จในการดำเนินงานในระดับหนึ่ง ได้นำเสนอภาพรวม และรายละเอียดการดำเนินงานที่ตนได้ ประกอบการ แก่ผู้เข้าร่วมการสัมมนา จากการศึกษาที่ได้แลกเปลี่ยน พูดคุยถึงสภาพการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้น ตามหลักการ 4P ที่ ทีมวิทยากรได้ชี้แนะ และผู้เข้าร่วมการสัมมนา ได้เตรียมการไว้ก่อนที่จะออกไปศึกษาดูงาน ซึ่ง ได้นำเสนอไว้ในรูปสื่อ Mind Map ดังนี้

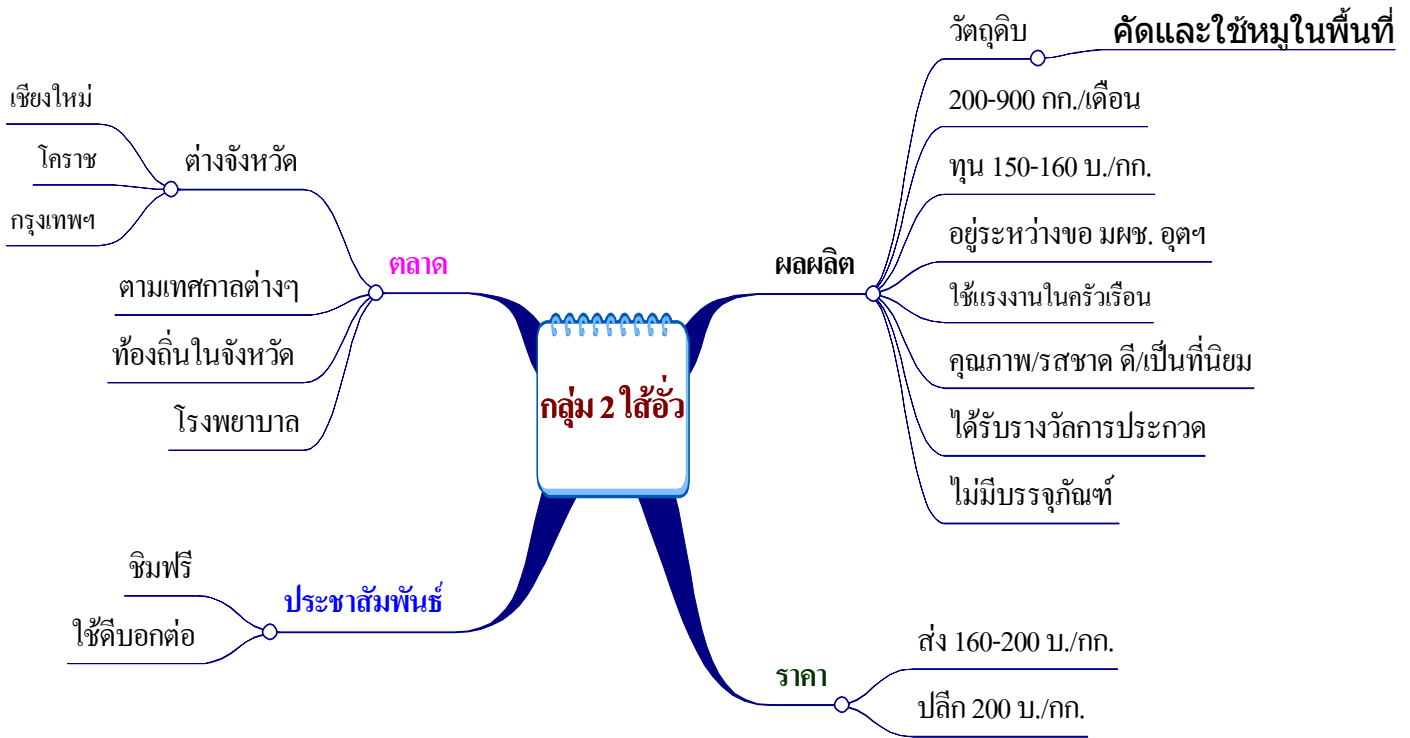
2.1 ผลจากการศึกษาของกลุ่มย่อยที่ 1 เป็นกลุ่มที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการตลาดสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (ที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน) คือ พริก

จากผลการทัศนศึกษาดูงานของกลุ่มนี้ ที่ได้นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบ MindMap ที่ได้นำเสนอไว้ข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่ากลุ่มได้เรียนรู้ว่าในกระบวนการผลิต และการตลาดสินค้าพริกนั้น มีองค์ประกอบอะไรบ้าง นับตั้งแต่ กลุ่ม/เครือข่ายผู้ผลิต สถานที่ผลิต สินค้าที่ผลิต สถานที่จำหน่าย ช่องทางการจำหน่าย ราคาผลผลิต วิธีการส่งเสริมจำหน่าย ตลอดจนข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการผลิต/จำหน่ายเช่นขนาดของสินค้า และบรรจุภัณฑ์ที่ควรจะต้องให้มี เป็นต้น นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมการสัมมนา/ทัศนศึกษาในกลุ่มนี้ ยังสามารถระบุรายละเอียดที่มีการดำเนินการโดยในแต่ละองค์ประกอบที่เกือบจะครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้ง ๆ ที่มีเวลา และทรัพยากรที่ค่อนข้างจำกัด

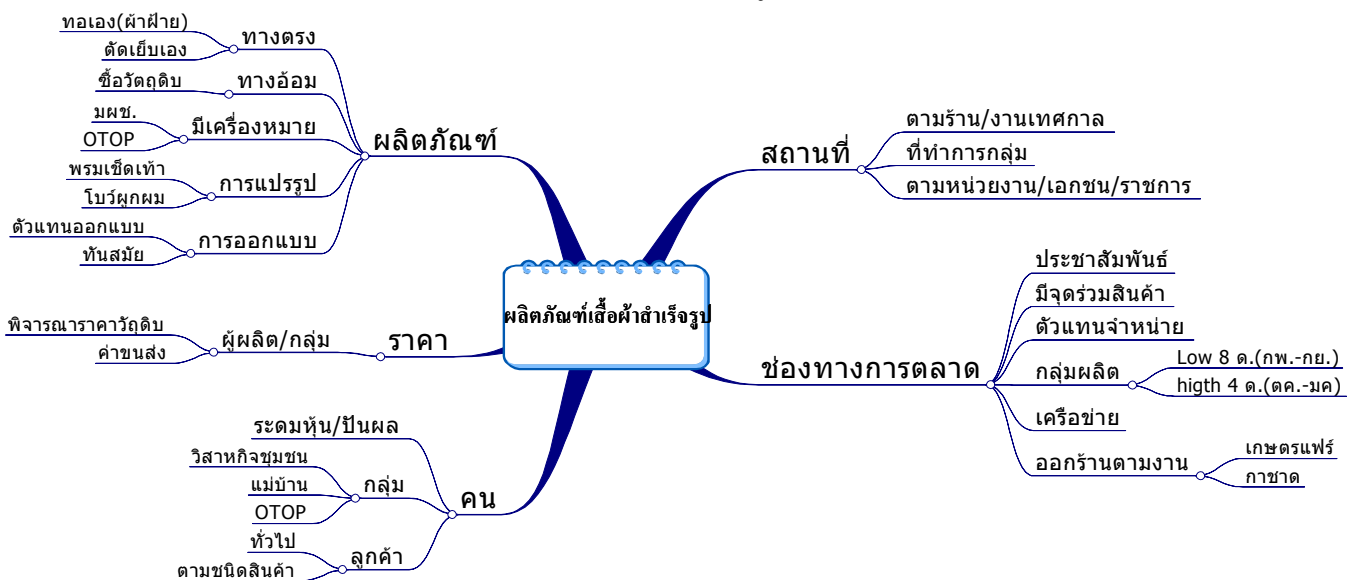
2.2 ผลจากการศึกษาของกลุ่มย่อยที่ 2 เป็นกลุ่มที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการตลาดสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (ที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน) 3 ชนิด คือ ไข่เค็ม ปลาต้มสมุนไพร และ ไข่อั่ว

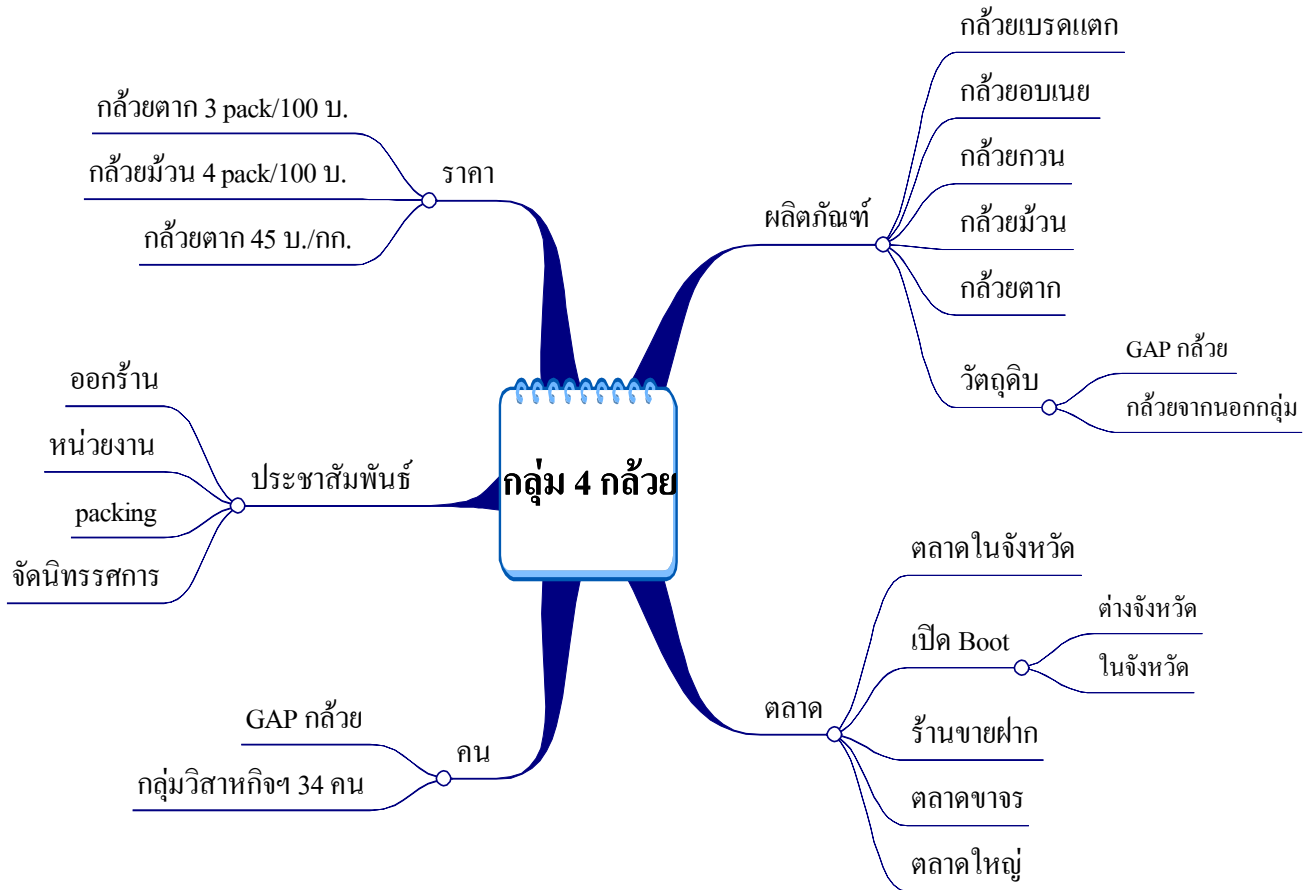
ผลจากการทัศนศึกษาดูงานของกลุ่มย่อยนี้ พบว่า สามารถศึกษากระบวนการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรมากกว่า 1 กระบวนการ และมีรายละเอียดที่ค่อนข้างจะครบถ้วนสมบูรณ์ ไม่แพ้กลุ่มที่ 1 ที่ได้กล่าวแล้ว แสดงให้เห็นว่าแท้จริงแล้วเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบงาน โครงการ มีศักยภาพ และมีความตั้งใจที่จะเรียนรู้ และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพได้ หากระบบการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมของการปฏิบัติงานในหน่วยงาน เช่นที่สำนักงานเกษตรจังหวัด เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน และมีเป้าหมาย/แนวทาง และแผนการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

2.3 ผลจากการศึกษาของกลุ่มย่อยที่ 3 เป็นกลุ่มที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการตลาดสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ซึ่งในทางปฏิบัติอาจจะเป็นช่องทางออก/จุดเพิ่มค่าหรือจุดจำหน่ายของสินค้าที่เป็นผลผลิตทางการเกษตรได้ คือ เสื้อผ้าสำเร็จรูป

ผลจากการทัศนศึกษาดูงานของกลุ่มย่อยนี้ มีความสมบูรณ์ และครบถ้วนไม่แพ้กลุ่มที่ 1 เพราะนอกจากจะมีการใช้หลักการ 4 P ได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ในระดับหนึ่ง แล้วยังสามารถผนวกเอา P ตัวที่ 5 คือ ผู้คนที่มีส่วนได้เสียที่สำคัญยิ่ง 2 ประเภทคือ ผู้ผลิต (ซึ่งมีหลายระดับ) และ ผู้บริโภค (ลูกค้า) รวมทั้งเงื่อนไขการจัดการที่สำคัญมากคือ การระดมหุ้น และการจัดสรรผลประโยชน์ เข้าไว้ด้วย

2.4 ผลจากการศึกษาของกลุ่มย่อยที่ 4 เป็นกลุ่มที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการตลาดสินค้าที่เป็นผลผลิตทางการเกษตร (ที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน) คือ กล้วย

จากผลการทัศนศึกษาดูงานของกลุ่มนี้ พบว่ามีความครบถ้วนสมบูรณ์ไม่แพ้กลุ่มอื่น ๆ ทั้ง 3 กลุ่มที่ได้เสนอไปแล้ว ข้างต้น แม้ว่ากลุ่มจะไม่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับระดับความปลอดภัยของผลผลิตเท่าที่ควร (ซึ่งอาจจะละไว้ในฐานที่เข้าใจว่ากล้วยเป็นพืชที่ปลอดภัยอยู่แล้ว เพราะไม่ได้ใช้สารเคมีที่เป็นพิษในกระบวนการผลิต) แต่ก็ได้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าของผลผลิต มีช่องทางการจำหน่าย และมีวิธีการส่งเสริมการจำหน่าย ที่หลากหลายไว้เป็นการชดเชย แสดงว่ากลุ่มมีพื้นฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านนี้ในระดับที่พร้อมจะก้าวไปข้างหน้าได้อย่างดี

3. ผลที่ได้จากสัมมนาจากมุมมองของทีมวิทยากร และผู้จัดการสัมมนา

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการสัมมนา ได้รับความรู้ ความเข้าใจ ที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทีมวิทยากร และ ผู้จัดการสัมมนา ได้สรุปผลการทัศนศึกษาดูงาน โดยได้นำเอาข้อมูลที่ได้จากผลการนำเสนอของแต่ละกลุ่มย่อย มาเปรียบเทียบกับ หลักการดำเนินงานด้านรวมกลุ่ม เครือข่าย และการตลาดสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน และหลักการตลาด ที่อาศัยหลักการ 4P มาเป็นหลักในการสรุป อีกครั้งหนึ่ง

นอกจากนี้ยังได้เสนอหลัก และแนวคิดในการทำงานว่า การดำเนินงานนี้จะต้องมีความจริงจังจาก ผู้รับผิดชอบ ต้องมีการบูรณาการกันอย่างแท้จริง แล้วนำผลสู่เกษตรกรเป้าหมาย อย่างต่อเนื่อง จึงจะสามารถผลักดัน งานนี้ให้สำเร็จเป็นรูปธรรม และยั่งยืนได้

อุปสรรคปัญหา

อุปสรรคปัญหาที่พบจากการสัมมนา เท่าที่สรุปได้ มีดังนี้

1. ขาดความเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์ที่ฝึกปฏิบัติ กับสภาพการณ์ที่เป็นจริง/เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ เนื่องจากช่วงเวลาที่จัดให้มีหกรรมสินค้า กับช่วงเวลาดำเนินการผลิต/จำหน่ายสินค้าที่ดำเนินการจริงตามโครงการ ไม่ สอดคล้องตรงกัน นอกจากนี้ยังมีช่องว่างระหว่างกระบวนการผลิตและการดำเนินงานทางการตลาดของสินค้าดังกล่าว เนื่องจากความเข้มแข็งของกลุ่ม/เครือข่าย ยังไม่เพียงพอ
2. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบบางส่วนยังมีความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์การดำเนินงานด้านการส่งเสริมการ จัดตั้งและดำเนินงานกลุ่ม /เครือข่าย และการตลาดสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐานที่พอเพียง เนื่องจากระบบ การปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ยังไม่เชื่อมโยงกัน ได้อย่างดีเท่าที่ควร (ต่างกลุ่ม/ต่างคน ต่างทำ)
3. เจ้าหน้าที่ขาดประสบการณ์ และทักษะในการทำหน้าที่เป็นทีมงานในการจัดการความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์ และทักษะในการจัดทีมงานในกลุ่ม เนื่องจากขาดความรู้พื้นฐานในการดำเนินงานที่จำเป็น เช่นการ จัดทำโครงร่างกรอบแนวคิดในประเด็นที่จะทำการศึกษา ตั้งคำถาม การสรุปความ และการจดบันทึก

ข้อเสนอแนะ

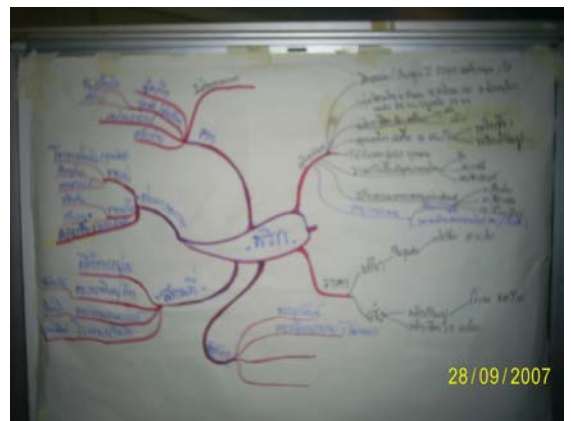
เพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นตามที่ได้ระบุแล้วในหัวข้อ อุปสรรคปัญหา ที่กล่าวแล้วข้างต้น ผู้จัดการ สัมมนา เสนอว่า สมควรที่ผู้เกี่ยวข้อง คือผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในระดับส่วนกลาง ทั้งกรมฯ และเขต และ ในส่วน ภูมิภาค โดยเฉพาะ กลุ่มต่าง ๆ ทั้ง 3 กลุ่มในระดับจังหวัด จะต้องมีการดำเนินงานที่บูรณาการกันอย่างแท้จริงก่อน เพื่อ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ (อำเภอ/ตำบล) และเกษตรกรที่ร่วมโครงการ ทั้งในส่วนที่เป็นกลุ่ม ดำเนินการผลิต และกลุ่มที่ดำเนินการด้านการตลาด เช่นวิสาหกิจชุมชน จะได้เชื่อมประสานกันอย่างแท้จริง เมื่อ เหตุการณ์ดังกล่าวนี้เกิดขึ้นแล้ว ก็จะส่งผลให้เจ้าหน้าที่เรียนรู้จากการทำงานจริง และ ส่งผลให้ประเด็นการสัมมนา กับ งานที่ดำเนินการจริงในพื้นที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

นอกจากนี้ สมควรที่จะได้มีการพัฒนา ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดการความรู้ในตำแหน่งต่าง ๆ ด้วย

บรรยากาศในการสัมมนา

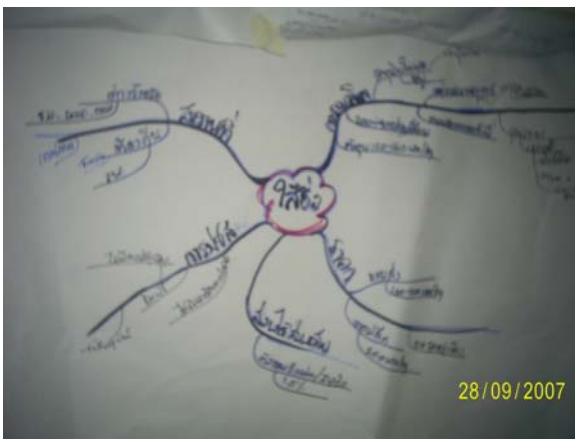

28/09/2007

28/09/2007

28/09/2007

28/09/2007

- 3) ภารกิจและพันธกิจ (KM)
(ระบุด้วยตัวอักษร)
1. ภารกิจ: ภารกิจ / วัตถุประสงค์
 2. พันธกิจ: วัตถุประสงค์ (CKO) / วัตถุประสงค์
 3. พันธกิจ: วัตถุประสงค์ (KM)
 - วัตถุประสงค์
 - วัตถุประสงค์
 - วัตถุประสงค์
 - วัตถุประสงค์ (DW)

28/09/2007

- แผนปฏิบัติการ KM ขององค์กร
- 1) วัตถุประสงค์: วัตถุประสงค์
 - 2) วัตถุประสงค์: วัตถุประสงค์
 - 3) วัตถุประสงค์: วัตถุประสงค์
 - 4) วัตถุประสงค์: วัตถุประสงค์
 - 5) วัตถุประสงค์: วัตถุประสงค์
 - 6) วัตถุประสงค์: วัตถุประสงค์

28/09/2007